

Sygn. akt III AUz 146/19

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia: Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: Dorota Elżbieta Zarzecka

Alicja Sołowińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 listopada 2019 r. w B.

sprawy z odwołania J. W.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

o wysokość policyjnej renty rodzinnej

na skutek zażalenia J. W. od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 7 października 2019 roku (sygn. akt IV U 2369/19)

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie.

D. Z. M. A. S.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 października 2019 roku Sąd Okręgowy w Olsztynie zawiesił na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. postępowanie w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy wskazał, iż decyzją z dnia 4 sierpnia 2017 r., Dyrektor Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 24a w związku z art. 32 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństw Wewnętrznych, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 708 z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN Informacji Nr 376974/2017 z dnia 19 stycznia 2017 r. ponownie ustalił wysokość policyjnej renty rodzinnej wnioskodawczyni od dnia 1 października 2017 r.

Od powyższej decyzji odwołała się J. W. wnosząc o jej zmianę i przyznanie świadczenia w dotychczasowej wysokości.

Zdaniem Sądu Okręgowego stosownie do treści art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. sąd może zawiesić postępowanie z urzędu jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Powyższa norma prawna stanowi podstawę do zawieszenia postępowania cywilnego w sytuacji, w której rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym. Podstawa ta obejmuje zarówno przypadek, w którym wystąpiono z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą (art. 193 Konstytucji RP w zw. z art. 4 ustawy o TK), jak i przypadek, w którym

postępowanie przed Trybunałem, od którego wyniku zależy rozstrzygnięcie sprawy, zostało wszczęte przez inny podmiot w drodze wniosku lub skargi konstytucyjnej. Rozwiązanie to uwzględnia powszechnie obowiązujący charakter wyroków TK (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP), a także unormowanie zawarte w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP. Zawieszenie postępowania na podstawie tego przepisu jest dopuszczalne, jeżeli postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym już się toczy jak również w sytuacji, w której sąd dopiero wszczyna postępowanie w przedmiocie kontroli konstytucyjności, występując z pytaniem w tym zakresie. Na gruncie niniejszej sprawy Sąd Okręgowy z urzędu posiadał wiedzę o toczącym się postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, którego wynik może mieć wpływ na przedmiotowe rozstrzygnięcie. Z informacji znajdujących się na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego jednoznacznie wynika, że przed tym Sądem zawisła sprawa o sygn. akt P 16/19 zainicjowana przez Sąd Okręgowy w Warszawie, XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych – Sekcję ds. odwołań od decyzji zmniejszających wysokość emerytur i rent byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa, której przedmiotem jest udzielenie odpowiedzi na pytanie prawne, czy:

a) art. 24a w związku z art. 13b i art. 15c ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin są zgodne z art. 2, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - w zakresie w jakim na nowo kształtują wysokość renty rodzinnej osób uprawnionych do tego świadczenia, pomimo znacznego upływu czasu od zakończenia służby na rzecz totalitarnego państwa przez członka ich rodziny i w zakresie w jakim przerzucają na uprawnionych do tego świadczenia obowiązek udowodnienia, że zmarły funkcjonariusz, po którym ustalono ich prawo do renty rodzinnej podjął współpracę i czynnie wspierał osoby i organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego;

b) art. 24a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin - jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - chociaż różnicuje wysokość renty rodzinnej po zmarłym funkcjonariuszu Policji poprzez wprowadzenie w art. 24a ust. 2 regulacji ustawowej ograniczającej wysokość tej renty z pominięciem wypracowanej wysługi emerytalnej a w szczególności wynikającej ze służby członka rodziny uprawnionego do renty po dniu 31 lipca 1990 r. i z pominięciem zwiększenia wysokości emerytury w związku z inwalidztwem pozostającym w związku ze służbą, co powoduje nierówne traktowanie uprawnionych do renty rodzinnej w stosunku do tych, którzy pobierają świadczenie po funkcjonariuszach, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po 31 lipca 1990 r.

Biorąc pod uwagę okoliczność, że zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja została wydana w oparciu o powołane przepisy prawa, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zaszły podstawy do zawieszenia postępowania.

We wniesionym na to postanowienie zażaleniu odwołująca podniosła między innymi, iż zawieszenie postępowania jest niezasadne, ogranicza jej dostęp do Sądu (i rzetelnego procesu) gwarantowany w art. 45 Konstytucji i art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. W ocenie skarżącej w sytuacji zaś, gdy zarówno pozycja, jak i funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego zostały poważnie zachwiane, ciężar rozstrzygania o

konstytucyjności przepisów ustawowych musi być przeniesiony na Sądy meriti. Stanowisko swoje wspiera cytowanym orzecznictwem i poglądami doktryny.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty zażalenie wnosilo o uchylenie zaskarżonego postanowienia i podjęcia postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Zażalenie należało uznać za zasadne

Zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 §1 pkt 3¹ k.p.c., a zatem w związku z postępowaniem toczącym się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest fakultatywne. Nawet zatem jeżeli rozstrzygnięcie spawy zależy od wyniku toczącego się postępowania, ustawa nie wymaga od sądu rozpoznającego sprawę zawieszenia postępowania, dając w tym zakresie samodzielność w podjęciu takiej decyzji. Chodzi zatem o to, aby decyzja o zawieszeniu postępowania nie zapadała mechanicznie, ale w uwzględnieniu konkretnych okoliczności sprawy. Nie bez znaczenia w tym zakresie jest nie tylko ścisły związek rozstrzygnięcia Trybunału z przedmiotem postępowania, ale znaczenie ma to, czy w sprawie nie zgłoszono innych zarzutów i roszczeń, których rozstrzygnięcie nie pozostaje już w takim związku, jak też znaczenie ma sam charakter sprawy. Nie można bowiem nie zauważyć, iż prawo strony dostępu do Sądu i rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie, gwarantowane art. 6 ust 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 Konstytucji RP jest szczególnie akcentowane w sprawach, w których przedmiotem są świadczenia mające istotne znaczenie dla egzystencji ubezpieczonych (emerytury, renty, wynagrodzenia za pracę). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. na tle art. 6 ust.1 wspomnianej Konwencji sprawy dotyczące źródeł utrzymania należą do spraw o szczególnym znaczeniu dla strony (ubezpieczonego) i konieczne jest aby postępowanie w tych sprawach toczyło się szczególnie szybko (por. m.in., O. przeciwko Austrii, wyrok z 28 czerwca 1990 r., § 72; C. przeciwko W., wyrok z 24 maja 1991 r., § 17; L. przeciwko Polsce wyrok 19 października 2004 r. Skarga nr (...) § 34; M. przeciwko Polsce, wyrok z 14 września 2004 r. skarga nr (...)).

W kontekście powołanej przez Sąd Okręgowy przyczyny zawieszenia postępowania tj. oczekiwania na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego trzeba też zauważyć, iż w orzecznictwie (...) przyjęty jest pogląd, że jeżeli przyczyną przewlekłości postępowania (nierozpoznania sprawy w rozsądnym terminie) jest oczekiwanie na rozstrzygnięcie w innej sprawie, a zatem jeżeli zwłoka w rozpoznaniu jest skutkiem opieszałości innego sądu niż sąd orzekający w danej sprawie, to nie jest to wystarczającym usprawiedliwieniem przewlekłości postępowania, w sprawie sądu orzekającego oczekującego na orzeczenie innego sądu (por. w tym zakresie wyrok (...) z 7 lipca 2009r. w sprawie W. i P. przeciwko Polsce , skarga Nr (...) i (...)).

Rozpoznając przedmiotowe zażalenie należało zatem wziąć pod uwagę wszystkie te wyżej wskazane okoliczności, w szczególności i to, że skarżąca w odwołaniu od zaskarżonej decyzji zarzuciła nie tylko niekonstytucyjność przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), ale również zarzuciła kilkakrotnie (k. 4-5) naruszenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) oraz naruszenie Protokołu Nr (...) do tejże Konwencji sporządzonego w dniu 20 marca 1952 r. w P. (Dz. U. z 1995r. Nr 36 poz. 175).

W kontekście podniesionego przez Sąd Okręgowy faktu zawiśnięcia przed Trybunałem Konstytucyjnym sprawy **P 16/19**, trzeba dodać, iż przed Sądem tym zawiśła jest też sprawa - pytanie prawne w sprawie **P 4/18** dotyczące w istocie tej samej regulacji – obniżającej świadczenia byłym funkcjonariuszom i nadal nawet nie jest znany termin rozpoznania tej sprawy.

Taki stan rzeczy – w którym nie doszło do merytorycznego rozpoznania odwołania, nawet w pierwszej instancji, mimo upływu prawie 2,5 roku od wydania zaskarżonej decyzji prowadzi do faktycznego uniemożliwienia odwołującej – prawidłowego określenia wysokości świadczenia i pozbawia ją realnie dostępu do Sądu i rozpoznania sprawy o

wysokość świadczenia w rozsądnym terminie (bez nieuzasadnionej zwłoki). Taki stan rzeczy może zatem rzeczywiście prowadzić do naruszenia zarówno art. 6 wspomnianej wyżej Konwencji, art. 45 Konstytucji i RP jak i rodzić konsekwencje przewidziane w przepisach ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2016 r. poz. 1259 ze zm.).

W tym stanie rzeczy zaskarżone postanowienie na mocy art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. podlegało uchyleniu.

D. Z. M. A. S.

(...)

(...)

(...)